

Newsletter prawny: **ZACHOWEK**

Źródło: canva.com

Zachowek, który określa się często jako substytut spadku, jest uprawnieniem, które chroni osoby blisko spokrewnione ze spadkodawcą. Instytucja zachowku ma swoich przeciwników i zwolenników. Z jednej bowiem strony, zachowek czyni zadość zasadom współżycia społecznego, np. w sytuacji, gdy spadkodawca, bez wiedzy krewnych przekazał cały spadek partnerowi, o którego istnieniu dzieci. Z drugiej zaś, instytucja jest krytykowana, ponieważ wskazuje się między innymi, że spadkodawca pracujący całe życie na swój majątek powinien móc zdecydować, co się z nim stanie po jego śmierci.

Jeżeli testament pomija (bądź uwzględnia w niższej niż ustawowa wysokości) najbliższych, to jest małżonka, zstępnych (np. dzieci bądź wchodzące w przypadku dziedziczenia ustawowego na ich miejsce wnuki) lub rodziców, którzy dziedziczyliby w przypadku, gdyby testamentu nie sporządzono, to osoby te mogą dochodzić wypłaty zachowku.

WYSOKOŚĆ ZACHOWKU

Aby określić wysokość zachowku, należy w pierwszej kolejności ustalić wysokość tzw. udziału spadkowego związanego nieodłącznie z dziedziczeniem ustawowym. To wyrażona w ułamku wartość, którą dana osoba otrzymałaby w razie dziedziczenia z ustawy.

Znając wysokość udziału spadkowego, można na tej podstawie obliczyć, ile wynosi sam zachówek. Zasadą jest, że **zachówek należy się w wysokości 1/2 udziału spadkowego, który powinien przysługiwać osobie uprawnionej do otrzymania zachowku. 2/3 udziału spadkowego należy się osobom małoletnim oraz osobom trwale niezdolnym do pracy.**

Kolejno należy określić tzw. **substrat zachowku**, czyli stan czysty spadku (aktywa pozostawione przez spadkodawcę) wraz z uczynionymi przez spadkodawcę darowiznami, które zgodnie z ustawą należy doliczyć do substratu zachowku.

Na tym etapie **największe spory generuje ustalanie wartości poszczególnych składników majątkowych, a także tego, czy daną**

darowiznę należy zaliczyć na poczet substratu zachowku.

Zgodnie z art. 994 § 1 k.c. przy obliczaniu substratu zachowku nie dolicza się do spadku drobnych darowizn, zwyczajowo w danych stosunkach przyjętych, czy też darowizn na rzecz osób niebędących spadkobiercami albo uprawnionymi do zachowku.

Jeżeli darowizna została przekazana osobie nieuprawnionej do dziedziczenia na podstawie ustawy (tzn. np. przyjacielowi, rodzeństwu), wlicza się do wysokości substratu spadku będącego podstawą do ustalenia zachowku przez okres 10 lat. Jeżeli od momentu przekazania majątku do chwili śmierci spadkodawcy minęło więcej niż 10 lat, darowizna nie wchodzi do masy spadkowej. Jeśli natomiast darowiznę otrzymała osoba uprawniona do otrzymania spadku na drodze ustawowej (czyli np. dziecko lub współmałżonek), nie ma znaczenia moment, w którym została ona przekazana. Nawet jeśli nastąpiła kilkadziesiąt lat wcześniej, podlega doliczeniu.

Co istotne, zapis windykacyjny oraz darowiznę dokonane przez spadkodawcę na rzecz uprawnionego do zachowku zalicza się na należny mu zachówek. Jeżeli uprawnionym do zachowku jest dalszy zstępny spadkodawcy, zalicza się na należny mu zachówek także zapis windykacyjny oraz darowiznę dokonane przez spadkodawcę na rzecz jego wstępnego.

Należy pamiętać, że w przypadku, gdy przez spadkodawcę został sporządzony testament, termin przedawnienia roszczeń o zachówek zaczyna swój bieg dopiero od chwili jego otwarcia i ogłoszenia (art. 1007 § 1 k.c.).

Zupełnie odmiennie liczyć trzeba termin przedawnienia wobec osoby zobowiązanej do uzupełnienia zachowku z tytułu otrzymanych darowizn lub zapisów windykacyjnych (art. 1007 § 2 k.c.). W tym przypadku termin przedawnienia roszczeń liczy się od chwili otwarcia spadku - czyli śmierci spadkodawcy.

Potrzebujesz porady prawnej?

Potrzebujesz pomocy prawnej? Skorzystaj z darmowych porad w punktach na terenie całej Polski!

Z nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego skorzystać może:

- każda osoba fizyczna, która potwierdzi stosownym, pisemnym oświadczeniem, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej (do pobrania i podpisania w punkcie),
- osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku, co należy potwierdzić dodatkowym oświadczeniem.

Każda osoba, która chce skorzystać z porady, powinna wcześniej umówić się na wybrany dzień i godzinę wizyty w konkretnym punkcie.

Rejestracji można dokonać:

- **telefonicznie** pod numerem wskazanym na stronie internetowej starostwa lub urzędu miasta na prawach powiatu,
- **on-line**: za pośrednictwem strony www.zapisy-np.ms.gov.pl

Podczas rejestracji nie trzeba podawać żadnych swoich danych osobowych, ani informować o sprawie, w której potrzebujemy pomocy lub konsultacji.

Zapisz się na bezpłatną poradę :)

Dowiedz się więcej

Zapraszamy również na naszą stronę www, gdzie znajdziesz inne ciekawe artykuły prawne, darmowe materiały edukacyjne, a także dowiesz się więcej o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i mediacji.

pomocprawna.sc.org.pl

**Więcej
informacji**

Mamy nadzieję, że spodobał Ci się nasz newsletter :)

Kolejny artykuł już w przyszłym miesiącu! Do zobaczenia :)

Pozdrawiamy,

Stowarzyszenie SURSUM CORDA (łac. „w górę serca”)

ul. Lwowska 11 | 33-300 Nowy Sącz

tel. **18 44 11 994** (pon. - pt. 8.00-16.00)

www.pomocprawna.sc.org.pl

moje 1,5% wspiera Sursum Corda

KRS 00000 20 382

Polubmy się! :)

Jesteśmy na [Facebooku](#), [Instagramie](#) i [Tiktoku](#)